

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Bavaria Sancta Maximiliani Sereniss. Principis Imperii,
Comitis Palatini Rheni, Vtrivsq. Bav. Dvcis Avspiciis**

Rader, Matthäus

Monachii, 1615

S. VVolfgangvs Episcopvs Ratisponensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79686)

S. VVOLFANGVS EP. RAT.

Henrici pietas qua creauerit arte requiris?
 VVOLFANGVM huic caeli rex dedit artificem.
 Integra si nescis quid prosit vita Magistri,
 Inclita diuini Caesaris acta lege.

Sic populos, sic ille duces, sic imbuat ipsam.
 Aetatem, quae spes posteritatis erat.
 O sator imperij VVOLFANGOS mitte trecentos,
 Si vis Henrico surgere mille pares.

2. VORLESUNG

Die Abbildung zeigt die Lage der verschiedenen Städte und Orte in der Gegend von ...

Die Abbildung zeigt die Lage der verschiedenen Städte und Orte in der Gegend von ...

S. WOLFGANGVS

EPISCOPVS

RATISPONENSIS.

WOLFGANGVS ab illustri sanguine dynastarum in Sueuiâ stirpem traxit, patrémq; habuit Comitem Pfuldingarum ex castro Ahalmiano, quod haud procul est oppido Reutlinga, matrem Gertrudem Veringanam eiusdem nobilitatis faminam, ipse Vuellenburgi seu VVeltenburgi Rhætorum arce, prius quàm in lucem ederetur, per illustre sidus stellæ matri sub nocturnam quietem diuinitus significatus est, quod prodigium non aliud notabat, monebátue quàm futuram filij claritudinem, sanctitatis famam, & excellentiam doctrinæ. Nam statim à natali septimum annum ingressus, cœpit in cultu literarum dare specimen indolis, quâ spem faciebat fore ut olim gentes populósque pro sacro tribunali doceret: adeò maturè astrum hoc lucere cœpit, quod in dies maius & illustrius iubar ex se fundebat. Augiam diuitem missus est primùm ad ingenium optimis disciplinis excolendum; nam per eam tempestatem nobilissimum & amplissimum Cœnobium Augiense & opibus florebat, & studijs, aliaque pleraq; præstabat, & quod caput est, religiosis institutis maximam sibi per omnem Germaniam auctoritatem conciliarat, ex quo, velut ex magnorum patrum senatu, multi prodibāt pontifices prouinciales, quorum alij Constantiensem, alij Reginoburgicam, alij Argentinensem Ecclesiam procurabant. Animaduertit in VVolfango felicem & docilem ad omnia naturam Henricus Popponis ad Herbipolim antistitis frater, clarissimis Fræcorum, Sueuorumque proceribus sanguinis propinquitate adnexus, eoque se in intimam VVolfgâgi familiaritatem insinuauit, instituitque orare, & sapius ac vehementius vrgeri, ut secum vel inuitus Herbipolim ad sublimiores & cælestes literas discendas proficisceretur. Euocarat iam antè Poppo Stephanum ex Italiâ opinione eruditionis id æui excellentem. Hunc cum audirent, & VVolfgangus cælesti doctore spiritu S. adiutus celerrimè arriperet, quæ ipse sapientiæ professor non sine multo labore perdiscebat, antequam ad docendum in cathedram ascenderet. Incidit olim locus ex Martiano explanandus, de quo inter condiscipulos concertatio extitit, quæ mens au-

Q 4

ctoris

15. ccc. lvi.
Vixit.
Scriptores
vitæ.
Anonymus
apud Suri-
um ex MS.
Lambertus
Dietmarus
Trithemi-
us.
Fasti Ro-
mani &
Germani.
Crancius.
Hundius.
Aucimus.
Ally, qui
patria Gode-
scriptor sit.
Et hoc ipso
anno Ingola-
stadij vita
eiusdem
cæsa.
Christopho-
rus Hart-
mannus.
Arnulphus
Comes.

etoris germana esset, nam ex Stephani verbis nemo poterat assequi intelligentiam, quæ studiosis veritatis faceret satis. Itum communi consilio ad VVolfgangum, qui nodos omnes adeò expeditè soluit, ut non citius Alexander Gordium ferro abruptisse crederetur. Sed enim quæ res VVolfango apud æquales magnam collegit ingenij famam, ea apud Stephanum eundem in summo posuit odio, cum sibi discipulum ab auditoribus præferri non obscuris signis deprenderet. Itaque illum persequi, obrectare, laudes & virtutes ingenij per calumnias deterere, & quem in amoribus & admiratione habere debebat, perditum cupere. Quod ubi VVolfangus sensit, apud doctos etiam invidiam valere, nihilque sincerum & virtuti geminum in ipsis sapientiæ cultoribus doctoribusque æquè vitij & artibus inferni hostis, quàm quemlibet è vulgo obnoxij, cepit consilium sese ex hominum improborum consortio subducendi, vitæq; sanctioris inter religiosos viros amplectendæ. Sed his cogitationibus intercessit Henricus, VVolfgangi, ut dictum, familiaris, eo ipso tempore Treuirensi pontificatu auctus, qui VVolfgangum amplissimis honorum & stipendiorum promissis ad opem sibi ferendam sollicitavit, nec antea quicquam profecit, quàm Henricus illi non decurionatus, aut sacras præfecturas, sed juventutem in scholis gratis erudiendam committeret. Quod ille munus tam sanctè administravit, ut non solum animos adolescentiæ optimis literis imbueret, mores emendaret, vitiorum elementa eraderet, virtutes inferret, sed inopiâ circumventos suis ipse copijs aleret, adeoque vitam juxta suis auditoribus suâ benignitate propagaret, eorumque animos cælo dignos per virtutem præpararet. Quæ res illum in summâ apud omnes existimatione posuit, movitque Henricum, ut denuò VVolfgangum aggredere, ne majores honores vellet rejicere, non alio fine delatos, quàm ut collapsam sacerdotum disciplinam integritati suæ restitueret, ad quam nemo tum aptior ipso VVolfango videretur essetque.

Ægrè tandem induxit obnitentem, nec aliâ mente obsequentem, quàm ut ne refractarius, & in suum præfulem contumax existimaretur. Suscepto dein decurionis munere, ita se tractavit, ut vitæ morumque sanctimoniam omnibus esset documento, plûsque efficeret auctoritate nominis, quàm imperij & præceptis. Sacerdotalis ordo antea vagus, solutus, & propè sine ordine degens, jam ad formam admodum cœnobitarum vitam exigebat. Instabat his VVolfangus opportunè, importunè, ut mali tremere, boni amarent, omnes venerarentur. Inter hæc Henricus præsul Treuirensis ab hominum

cætu

cætu ad tribunal supremi iudicis per mortem citatus, dedit occasionem VVolfango ad priora consilia vitæ priuatæ & religiosæ redeundi. Sed Bruno Colonienfis Archiepiscopus, vir ipsius VVolfgangi testimonio summæ religionis, intercipere cœpta VVolfgangi necquicquam conatus, Coloniam ad se primùm VVolfgangum (qui se jam dignitate decurionatus abdicaret) inuitauit, omnibusq; rationibus apud se retinere instituit. Cum perseverantē in cœpto videret, ne sancta ejus cogitata retardaret, faustis abeuntem votis prosecutus est. quem parentes vltimâ senectute fessi, ingenti gratulatione receptum complexi sunt, seq; tanquam beatos prædicabant, qui ante obitum filium, & talem filium superstitem viderent. Sed enim hoc illis gaudium (vt omnia humana breui finiunt) caducum fuit, subitoque in lacrimas vertit, cùm intelligerent filium id moliri, vt nomen, titulos, opes, hæreditatem, parentes ipsos, & spem posteritatis omnem abdicatus destitueret, & in sola loca, siluas, aut certè apud religiosos viros se abderet, nouumque genus vitæ ordiretur. rogabant, vrgebant, ne se spes vnica familiæ desertum iret, cogitaret ipsius Dei, quem sequeretur, imperium esse, parentes in primis colendos; expectaret saltem fata parentum ante fores jam supremum illorum diem expectantia: ne se cogetet ante mortem mori. His & hoc genus pluribus, quæ caro & sanguis, atque in primis hostis religiosorum cacodæmon suggererat, fatigabant animum VVolfgangi, eumque à cœptis abducere nitebantur. Sed altiores egerat radices virtus VVolfgangi, quàm vt vllis parentum querelis aut lamentationibus conuelleretur, vt qui probè nosset vocem Christi, *qui plus amat patrem, aut matrem quàm me, non est me dignus*. Itaque erudito responso eo deduxit parentes, vt abeundi veniam illi libentes volentes impertirentur, cùm dixisset, magnas se gratias illis debere de singulari beneuolentiâ, & hæreditate ex asse sibi assignata: se enim uerò nullis opibus indegere, tali se principi in obsequijs fore, qui omnes reliquos potentiâ & copijs longè superaret. Rati parentes, vt hoc genus hominum non assequitur obliqua dicta sapientum, illum de nescio quo Imperatore aut Pontifice cogitare, ad cuius aulam se conferret, faustis omnibus abeuntem prosecuti sunt. Sed VVolfgangus cæli terræque Dominum intelligebat, ad cuius castra à parentum complexu lætus auolauit, contulitque se ad Meinradi in Helueticâ solitudine Cœnobium, hodièque toto orbe, & maximè per Germanias terras summâ religione celebratū, quod ^{A.C.} nuper Christophorus Hartmannus vir eruditus & religiosus latinis ^{968.} literis eleganter illustrauit, primâque ab constitutæ ædis origine res
ibidem

ibidem per praesides Monasterij gestas, Sallustiano calamo descripsit. Hic VVolfgangus comam vestemque posuit, & attonsus in verba S. Benedicti iuravit, oblitus se ex sanguine illustrium Comitum Pfallingensium, Veringanorum, Reidenfeldensium oriundū, in ordinem reliquorum redigi voluit, omnibusque singularia pietatis, subjectionis, & sanctimoniae documenta per exercitationem religiosam praebuit: ubi etiam ad decurionatum à reliquis euectus: quā tempestate S. Vdalricus pontifex Rhætorum Augustanus illuc religionis & veteris consuetudinis causā diuertit, repertumque ibi VVolfgangum, jam eruditionis & sanctitatis gloriā florentem, sacris initiauit. Exin impulsu numinis, animum ad barbararum gentium animos Christianā lege erudiendos contulit, pacēq; & comēatu à Gregorio Abbate cum socijs impetrato, Pannonias superiores & inferiores, omnemque Bohemiam auspicijs D. Pilgrini, seu Peregrini Batauorum in Boicā Episcopi, quinque millia Vgrorum caelesti baptismatis fonte tinxit, Christoque transcripsit. Quāquam domestici annales hic non nihil variant, narrātque nihil operē precium fecisse VVolfgangum apud Pannonas. Ego publicos scriptores secutus, nihil sine teste commemoro. Pilgrinus seu Peregrinus, cognitā virtute VVolfgangi, apud Othonem alterum egit, ut pontifex Ratisponensis crearetur: qui cum consilio sacro Ratisponēsis Ecclesiae rem eō deduxit, ut consensu omnes in nomen VVolfgāgi cōdicerēt, prae ipso VVolfgangum, qui se Gregorio Coenobiarche Eremitae subiectum testatus, sine ipsius consilio negauit posse insulam induere: Gregorius Antistes super eā re consultus Pilgrino reliquisq; auctor fuit, ut VVolfgangus in Pontificem Ratisponensem consecraretur. A Friderico demum Salisburgensi Archiepiscopo, gratulante Germania, & potissimum Boicā, Bohemiāque, quam Ratisponensis curabat, applaudente, solemnī religione consecratus est: qui mox animum ad mores religiosarum Virginum prolapsos adiecit, & Monasteria *inferius superiusque* appellata, emendare nequicquam institit; Virginibus Canonissarum praerogatiuas cauillantibus, opera praesulis elusa est, donec nouo contubernio S. Pauli nouis titulis Christi excitato, nouisque legibus confirmato, optimo nouitarum Virginum exemplo, veteres illae suam viuendi libertatem & licentiam erubuerunt, volentesque subiectae VVolfango, correxerunt. Inde ad consilium Canoniorum reuersus, eosdem cum vniuerso ordine sacro sanctis moribus instituit; demum populum ipsum magno concionandi, hortandi, visendi, curandisque labore, non sine caelestium prodigiorum suffragatione, à prauis vitiorum corruptelis

Auentin.
Hundsm.
Annales
Helmer.

A.C.
972.

corruptelis, ad Christianam disciplinam reuocauit. tantum in vni-
 us antistitis virtute situm est, cuius nutum omnes sequuntur, cum
 exemplo ad rectè sancteq; viuendum prouocantur. Videant præ-
 sules, à quibus cæleste numen rationem subiectorum exigit, quo-
 modo excusare velint aliena populi peccata, qui sua non possunt.
 Hæc disciplina populi, sacrorumq; & ciuiliū ordinum adeò cele-
 brauit VVolfgangi gloriam, vt ab omnibus velut vnus è cælitibus
 in terram delapsus coleretur; qui popularis applausus adeò af-
 fixit animū illius, vt ad alpes Noricas, Falconem montem, saltūq;
 ad lacum Abernum pertinentē, haud procul Salisburgo confugeret,
 ibique totum quinquennium in vltimā vitæ inopiā, sed magnā cæ-
 lestium gaudiorū copiā inundatus traduceret, prodigijs clarus, cum
 varia tericulamenta phasmatum, phantasmatumque architectus
 technarum dæmon objectaret, vt montes inter se collisi, medium
 inde VVolfgangum elisuri viderentur; cum ex durā silice largos
 vndarum fontes ictu pedi educeret, cum fortè jactu securis, quā im-
 pacta erat rupi, ædiculam constitueret, quæ hodiēque summā reli-
 gione, magnāq; peregrinorū frequentia celebratur. hanc omnem
 vitæ rationem in solitudine transactam, mirandāque VVolfgangi
 opera, loci habitum, sacellum, lacum, alpes, heroo pede non minus
 canendi artificio, quā medendi peritiā, vsūque clarus, Philippus
 Menzelius descripsit: cuius illustre carmen libet subicere, quòd ea,
 quæ extremo calamo attingi, ille largā venā exequatur.

*Suorum sublime decus, sed m' ajor olympi
 Gloria, magne, Deoque idem dilecte, Sacerdos,
 Hos, & Pontificum, VVOLFANGE, medulla sacrorum:
 Hæc ne adeò loca sola, & inhospita tecta ferarum,
 Syluæque, scopulique assueta cacumina nimbis,
 Posthabito luxu, splendorēque & urbis, & aulæ,
 Arrisere tibi; Fastis nam testibus olim
 Quum fugeres contagem hominum, vitāque profanam,
 Pertæsus, sancto veterum de more parentum,
 Spontè remouisti te montes exul in altos,
 Discludens humiles cælesti pectore curas.
 Hic Halopyrgæas inter memorabilis Alpes,
 Pinifer exhibuit tibi durum Falco cubile
 Sardanapalæis pro plumis, murice & auro.
 Exesum gelidi montis latus; aspera saxa
 Et caligantem latebrosā in rupe recessum.
 Hic simplex epulis jejunia victus inemptis.*

Conditisq;

DE S. WOLFGANGO

Conditisq; fame, tenui, creberrima, mensâ
 Lenijt: atque auidam Bacchi sine munere fregit
 Unda sitim: quæ Mosaico (mirabile) ritu
 Te baculo tundente solum, de rupibus imis
 Extitit, en, subito saliens: & diuite vena
 Purior argento per saxa arentia rupit.

Nec tibi, qui sanctosque patres, natumque Tonantis
 Ipsum adeo solitus deserta per auia structis
 Appetere insidijs, multa vaser arte sathanas
 Absuit ignipotens. Namque ut feruenter ad astra
 Erectos animos, & nil mortale morantes
 Deprimeret gelidâ coiens formidine sanguis,
 Te spectris malus ille cauis, & imagine falsâ
 Terrere aggreditur. Videas nutare minaces
 Falconis scopulos, aduersique ardua montis
 Te super horrendo jam jam impendentia casu
 Conuelli, rapidoque tonare fragore ruinas.

Talia, mentitis magnum per inane figuris,
 Impostor volitans stygius simulacra ciebat.
 At nihil his actum: tu contra pectore firmo
 Supplicibus placidum conuersus ad ethera votis,
 Perstas impavidus: stragemque edentia tergo.
 Et manibus passus obnitens marmora fulcis.
 Iamque patent fraudes, & inania visa fatiscunt
 Illa, precum valido impulsu diffolata tuarum:
 Ut pice nigrantes quum disijcit ethere nubes
 Obductas Aquilo, solemque serenaque reddit.

Ipsa etiam cautes veteris vestigia facti
 Admiranda, hodie spectantibus obuia, seruat
 Insignita tui capitis, manuūque cauata
 Appressu: diæq; crucis victrice trophæo
 Altè inscripta, oculos pascens, animosque legentū.

Nec procul inde, lacum quâ mons Falconis Abernum
 Despicit, erigitur frondosus in aëra vertex:
 Unde manu ancipitem, stans celsâ in rupe, bipennim
 Corruptam quatiens (fundandi illustre sacelli
 Augurium) es vacuas quondam jaculatus ad auras.
 Illa volans, vim supra hominis, solitūque tenorem
 Longius & Diuis acta impulsoribus ipsis,
 Vestigando aciem circum huc illucque ferenti,

Vallu

*Vallis in vmbrosa tandem tibi colle reperta est,
Fatali depacta solo. Nam tanta secutus
Omina, calicolum regi pro tempore paruum
Hic properans struxit saxi rudioribus ædem.*

*Quid loquar, ante fores, templique in limine primo
Marmorea rupis molem, indubitataque monstra?*

Fortè fatigatos somnus tibi longior artus

Presserat, in festi jam clarum manè diei

Productus: quum tu domitor, censorque tuimet

Ante alios asper, tibi que ipse ignoscere durus,

Ut sua tam lentum mulcicaret pæna veterum,

Hec ad saxa ruens, plantasque manusque pedesque

Fervidus aggredieris violento allidere pulsu.

Ecce autem (res mira) manus, plantasque pedesque

Accipit immerfos, nativum oblita rigorem,

Nuda silex: ceditque locum mollissima tactu,

Ductilis in morem argille, ceræque liquentis.

Cetera quid fando miracula mille retexam?

Sine tuis olim precibus, dum vita maneret,

Seu mundi euecto te post melioris ad arces,

Quæ patrata fuere, hodieque stupenda patrantur:

Signatis equidem tabulis, & testibus illa

In luce, inque oculis hominum versantur, & ore.

Hæc omnis templi paries, postesque sacrati,

Undique picturis fulgentes, undique signis:

Quæ suspensa tholo, varijs è partibus orbis

Votorum posuere rei, donaria monstrant.

Bene erat VVolfango soli cum cælitibus in solis locis agenti;
sed malè ouilibus à tam beato fidòq; magistro pecoris desertis. Sub-
ductus erat repètè, & ex omniū oculis evanuerat sanctissimus gregis
custos; nec, quāvis per multos emissarios quæreretur, vlla poterat ve-
stigia præsulis deprehēdi: donec visum Deo, virtutē altissimis montiū
valliūq; claustris septā pderè, ptractāmq; in excelsso collocare, quo
orbi Christiano in omnem futurā posteritatē luceret. Venatorē da-
mas & capreas sequentem fors ad mapale VVolfangi detulerat, qui
illico agnouit antistitē suū, vix tamen ob inedia & neglecti corpo-
ris incultū agnoscendū, cuius aspectu vehementer territus præsul, ti-
muit, ne domū nunciaret, inuentū esse tot aīis desideratū gregis de-
serti custodē. Nec animi falsus, ille enim simul in urbē est regress⁹, rē
ad consiliū publicū tulit: populūq; simul & magistratū tam sacrum,
R quam

quàm ciuilem incredibili gaudio cumulauit, vñ ex communi sententia legatio honestissima ad eum reuocandum mitteretur. Peruenere delecti viri, duce venatore, ad cubile VVolfgangi, nouòq; exhausti pontificis vultu attoniti, demum in lacrimas iere, & genua supplices complexi, rogabāt, quid in illum vel populus, vel vterq; fenatus peccāset, quòd ope suā & præsentiā tot annis vrbe & subiectos destituisset? gregem sine pastore, sine patrono clientes, sine opemiferos relictos, daturū illum graues apud Deū huius desertionis rationes. Rediret porro, & se suis desideratissimū patrem velut natis restitueret. Cum multa in eam sententiam dixissent, obsequi tamen VVolfgangus recusauit: se numinis impulsu à strepitu vrbis & populi secessisse; irent, iuberent, crearent alium suo loco pontificem; sibi decretum, pedem non efferre. Perculsi hac tergiuersatione Episcopi, admovent firmiores arietes legati, & grauissimis rationū momentis virgēt, cum interminatione etiam, vi rapturos, nisi sponte sequeretur. surrexit, suòque sacello & gurgustio salutato, abiturire cœpit; ipsa ædícula verfa dicitur, quasi suum incolam comitatura, antistitemque illi præcepisse; quiesceret, futurum vt à frequenti populo coleretur. Vbi cursor in vrbem renunciauit præfulem reuenire, tota ciuitas gaudio exultans se obuiam VVolfango eiecit, venientemq; cum faustis acclamationibus, lacrimis iuxta ac lætitiā permixtis exceptū ad summam ædem S. Petri certatim omnes deduxere, suòq; throno reddidere, & multos inde dies tãquam Diuo etsi viuo adhuc, festos celebrauere. Inter hæc gratissima fama optatissimi reditus VVolfgangi ad regiam Othonis Augusti delata mouit imperatorem, vt Episcopum post composita domi negotia ad se euocaret, cum illo de vniuersi imperij summā, religione, disciplinā, consilia positurus. Vbi aduenit, dum gratulatur illi felicem reditum Imperator, & alia atq; alia querit & consulit, inter tractandum accedunt Legati Bohemiæ, docentque, quo statu religio dudum jacens versetur, quantopere præsenti, non remoto curatore ea indigeat; nunquam Bohemos operæ fructum ex religione laturus, nisi suum ipsi præsensem pontificem intueantur, & se ad ejus præscripta conforment. Placuit VVolfango tam iusta petitio, petitæque abeundi ad suos, quibuscum consilia conferret, potestate, quæsiuit ex senatu suorum patrum, quid censerent de nouo pontifice Bohemis concedendo. Rejicientibus plerisque omnibus petitionem Bohemorum; nihil detrahendum de censu Ratisponensis Ecclesiæ, in cujus auctoritate & ditione esset Bohemia. Quod si nouum suūque Episcopum desiderarent, noua illi vectigalia assignarent. Obnixus contra VVolf-

VVolfgangus omnino cedendum etiam bonis videri, quæ Bohemi contulissent, ne animorum iacturam facerent utrique; salutem omnium in primis curandam: nihil defuturum ijs, qui Deum pio cultu venerarentur. Renūtiat Imperatori, velle se postularis Bohemorum annuere; creatq; Adalbertum dignum loco & cathedrâ virum, qui suâ fidē postea apud Prussos etiam sanguine pro Christo fuso sanxit.

Coluit VVolfgangum singulari veneratione Henricus Bojorū princeps, domo etiam Bojus, ut videtur, non Saxo, atque è Schirenfi familiâ propagatus, ut infra in S. Henrico Imperatore, ejus filio, ostendam. Huic ergo Henrico erant virilis stirpis gemini adulescentes, Henricus (ut dixi, Imperator, & Diuis accensus) & Bruno demum Pontifex Augustanus; totidēque muliebris, Gisila seu Gisela & Brigitta. Hos VVolfgangus optimis formabat moribus, ac velut Magister instituebat, quod Dietmarus docet.

Nutrit præclarum VVolfgangus præsul alumnum,

Qui sequitur Dominum toto conamine Christum.

Quid ergo miraris ad eandem virtutem aspirasse Henricum sui præceptoris æmulum? *Da hujusmodi doctores, & habebis sanctos Imperatores.* Iam antè præuiderat VVolfgangus cujusq; ex liberis Henrici futurum vitæ statum, & cum adolescentuli essent, quasi jocabundus Henricum regem, Gisilam reginam, Brunonem Episcopū, Brigittam antistitam vocitabat, eiusq; vaticinium euētus verū docuit. Henrico post Imperatore, Brunone Episcopum Augustanum agente, Gisela regi Pannonum nuptâ. Brigitta contubernio Virginum Ratisponæ præfuit.

Angustè prouenerat annis sequentibus frumētum, & inopes fame cruciabantur; cum accersitis œconomis imperauit, ut apertis granarijs messē petentibus, procūlq; aduētantibus venderent, daretq; quantū poscerent, eâ lege, ut dimidiatâ pauperib. gratis elargirētur, eōq; nomine pretiū diminuebat. domi quotidie suâ liberalitate miserorū inopiâ subleuabat, ut greges pauperū ad aulā vsq; penetrarēt. Inter quos fur vestiarius incustoditum ipsius pontificis conclaue irrepsit, & cortinæ parte abruptâ dum euadere conatur, ex fugâ repressus ad VVolfgagū adducitur, furti cōuincitur, dignūsq; furcā ab domesticis conclamatur; stabat miser in medio ad tribunal judicis; sedebat contra misericordia, & qui dānare debebat reū, cœpit eūdem defendere; sed vrgentibus domesticis, quæsiuit ab infelice, quid tantum facinus sit ausus? vides, inquit miser, pannos meos & centones; quæsiui vestem, quā tegerem nudum corpus. Et VVolfgangus ipsos

R 2

culpan-

DE S. VVOLFANGO

culpandos dictitabat, qui conclavis tutelam accepissent, reumque veste meliore donatum dimisit. Ita suos VVolfangus ultus est praedatores. Ex aduerso mensae pauperes collocavit quotidie, quibus de suis apponi iussit. Analecta alijs, & praesertim familijs inopia pressis misitavit, ita tectè, vt rari pietatem notarent, *quod sinistram nollet consciam, quid dextra largiretur.* Votis assidue vacabat, praesertim inter noctu clam se in aedem sacram illatebrabat, ibique obiectis portarum claustris cum Deo familiaris egit, nec ante desinebat, quam genibus sedens fatigatus in somnum laberetur. Ita ad preces usque matutinas frequenter totas noctes traducebat. tempora quoque sua domi negotijs tractandis alia silentio destinabat, nec post completas diei preces vocem ullam mittebat amplius, tanquam in religiosam anachoretarum disciplinam degeret. Iam mira, quae passim praeter usum communis vitae patrauit, & multa, & praecleara sunt, singularique volumine describenda. Proscripsit ex hominum possessione daemones; excitauit fato functos; reduxit furiosis mentem; tranauit cum Othonis exercitu obstantia flumina; aliaque sanctitatis certissima argumenta, quibus apud omnes, quantumuis ipse occulta vellet, clarebat.

Demum administrato per annos duos & viginti pontificatu Ratisponensi, cum negotiorum causa Pechlarium peteret, quod oppidum est in Austria inferiori, hodieque ditionis Ecclesiae Ratisponensis, conscensa naui, secundo Danubio delatus est Poppingam, locum id temporis Batauorum, vbi rapidam correptus febris deportatus est in aedem S. Othmari, qui iam olim praedixerat illi fore, vt in suo sacrario e corpore migraret. Ibi regressus in memoriam praeteritae vitae, omnes labe, quas quidem perexiguas fuisse, par est credere, per lacrimas & confessionem deleuit, Virginisque filium magno cum sensu pietatis vitae futurae arrabonem, in Eucharistia sumpsit, praesentibusque vehementi oratione commonitis, vt vitam homine Christiano dignam colerent, tanquam omnium dictorum factorumque rationem ad tribunal Christi reddituri, se humi ante frontem altaris vultu terram spectante collocari iussit. Et cum aedituus ac famuli a cubiculis, turbam confluentem conarentur templo exigere, negauit sanctus vir id rectè fieri; permitterent populum praefulis mortem, cui omnes vitam deberent, spectare: non esse erubescendam naturae legem, cum auctor vitae spectante mundo voluerit palam in cruce nudus emori. Tum commendatis Deo se & subiectis suis, oculos in mortem clausit, fidusque illud, quod in ortu mater conspexerat, extinctum est, imò veriùs, accensum & astris illustratum.

Familia

Familia, præfule destituta, in maximum coniecta mœrorem, funus pro præfenti copiâ instruxit. Aduertit cœlestē numen ad id loci Hartvicum Salisburgensem Archiepiscopum, cum Illustri viro Arabone procuratore Prouincię, id quod pridie S. VVolfgāgus futurum denunciārat, iusserātque adornari conclauia; cui rei vt fides esset, signi loco factum naufragium saluis vectoribus indicauit, neq; secus fuisse euentus docuit. Septimo inde die funus Ratisponam illatum, cui summā in æde S. Petri iusta funebria perfoluta. Sed pauperum, viduarum, & pupillorum lacrimæ & lamenta corpus pontificis humectârunt, quæsti se patrono, altore & parente orbatos. Secundum piaculares cerimonias, corpus in S. Emmerami æde conditorio clausum est, & post duos & quadraginta annos à Leone IX. A. C. Pontif. Maximo (cū in Germanias pacis inter Henricum III. & 1032. Regem Pannonum conciliandæ esset profectus) propter assidua, quæ narrabantur & fiebant prodigia, inter cælites colendum præcepit. Latuit postea in cryptâ apud S. Emmeramum annos 1017. præterito demum anno à VVolfango altero nominis hujus post S. VVolfgangi Ratisponensis præfulis antistite repertus, & summā cum religione, publicâque celebritate translatus, nouo que sacrario honoratus.

Admiranda S. VVolfgangi singulari volumine patriâ & latinâ voce conscripta leguntur, quæ non est necesse hîc collocare. Supremus mundi præsul Christus orandus, vt mille nobis VVolfgangos submittat, qui Ecclesiam in pristinum splendorem restituant.

